

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/113/2020
Identifikačné číslo spisu: 2019200106
Dátum vydania rozhodnutia: 24. mája 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:2019200106.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobcu: Okresná prokuratúra Senica, so sídlom v Senici, Janka Kráľa č. 735, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, pobočka Senica, so sídlom v Senici, Hollého č. 1219, za účasti ďalšieho účastníka: MUDr. B. Ž., narodený XX. U. XXXX, bytom v K., T. Č.. XXXX/XX, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo 14. júna 2017, Číslo: 29402-1/2017-SE, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 02. apríla 2020, č.k. 44Sa/7/2019-95, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 02. apríla 2020, č.k. 44Sa/7/2019-95 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

O d ō v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 02. apríla 2020, č.k. 44Sa/7/2019-95, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ a g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej zo 14. júna 2017, Číslo: 29402-1/2017-SE, ktorým táto postupom podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) rozhodla tak, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. októbra 2008, ale zaniklo dňa 30. júna 2010.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 5, § 21 ods. 1, § 21 ods. 4 písm. b/, § 184 ods. 8, § 185 ods. 4 a § 195 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu

žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd mal preukázané, že Slovenská lekárska komora vydala rozhodnutie z 08. novembra 2005, číslo L1A/TT/43605, ktorým ďalšiemu účastníkovi udelila licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárska, v odbore gynekológia a pôrodnictvo. Zároveň dňa 16. januára 2007 Slovenská lekárska komora vydala ďalšiemu účastníkovi rozhodnutie číslo L1B/TT/1001/06, na výkon zdravotného povolania, v povolani lekárska, v odbore ultrazvuk, v gynekológii a pôrodnictve. Ďalší účastník bol v Sociálnej poisťovni, pobočka Senica zaregistrovaný ako samostatne zárobkovo činná osoba dňom 01. júla 2005. Trnavský samosprávny kraj rozhodnutím zo 07. septembra 2004, číslo TA/2004/2734 vydal ďalšiemu účastníkovi povolenie na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení v odbore gynekológia a pôrodnictvo, s miestom výkonu neštátného zdravotníckeho zariadenia Poliklinika Senica. n.o. Slovenský hodváb, a.s. Senica, s účinnosťou od 01. októbra 2004. Dňa 01. júla 2008 bola do obchodného registra zapísaná spoločnosť K., K..Q..X.. Senica, s predmetom podnikania prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia v ambulancii v kategórii lekárska, v špecializovanom odbore - gynekológia a pôrodnictvo, ultrazvuk v gynekológii a pôrodnictve. Štatutárnym orgánom tejto spoločnosti sa stal podľa výpisu z obchodného registra ďalší účastník. Rozhodnutím zo 04. septembra 2008, číslo TA/305/2008/OZDF-007 Trnavský samosprávny kraj z dôvodu transformácie ďalšieho účastníka ako fyzickej osoby na právnickú osobu K., K..Q..X., konateľom ktorej bol ďalší účastník, povolil spoločnosti K., K..Q..X.. Senica prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia v ambulancii v kategórii lekárska v špecializovanom odbore gynekológia a pôrodnictvo, ultrazvuk v gynekológii a pôrodnictve s miestom prevádzkovania v Poliklinike Senica, s dňom začatia prevádzkovania 01. novembra 2008. Dňa 07. novembra 2008 doručil ďalší účastník Sociálnej poisťovni, pobočka Senica odhlášku poistenia dňom 31. októbra 2008 a dňa 06. novembra 2008 doručil označenej pobočke vyhlásenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu, t.j. že od 01. novembra 2008 nevykonáva činnosť uvedenú v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. Rovnako mal preukázané, že Sociálna poisťovňa, pobočka Senica rozhodnutie Slovenskej lekárskej komory na výkon samostatnej zdravotníckej praxe - licenciu L1A z 08. novembra 2005 evidovanú pod č. TT/0436/05 nezrušila, čo Sociálna poisťovňa, pobočka Senica vyhodnotila ako dôvod, ktorý zakladal u ďalšieho účastníka postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. Tiež mal preukázané, že ďalší účastník ako držiteľ licencie L1A za rok 2007 dosiahol príjem z podnikania v sume 3.339.134,-Sk (riadne daňové priznanie podané dňa 19. marca 2008) a za rok 2008 v sume 3.906.693,-Sk (riadne daňové priznanie podané 23. marca 2009), t.j. v sume vyššej ako bol zákonom č. 461/2003 Z.z. ustanovená suma na rok 2007 a 2008 podľa § 138 ods. 9 menovaného zákona.

4. Za takto preukázaného stavu krajský súd aj s ohľadom na existenciu licencie L1A súbežne s povolením na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (na ktoré sa vyžaduje licencia LIC) uvádzal, že zákon č. 461/2003 Z.z. explicitne neupravoval a ani neupravuje situáciu, keď fyzická osoba disponovala dvomi oprávneniami na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, príjem mala len z činnosti, ktorá bola vykonávaná výlučne na základe jedného z nich a oprávnenie, z ktorého fyzická osoba dosahovala príjem zaniklo, tak ako v posudzovanom prípade. Menovaný zákon v znení účinnom do 31. decembra 2010 v § 21 ods. 4 písm. b/ ustanovoval, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy, samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení. Pokiaľ aj ďalší účastník mal vydanú licenciu L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, ktorá jej podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. účinného do 31. decembra 2010 bez ďalšieho zakladala status samostatne zárobkovo činnnej osoby, účasť na sociálnom poistení jej toto oprávnenie zakladať nemohlo, a to z dôvodu, že týmto oprávnením (licenciou L1A) nevykonával zárobkovú činnosť. Inak povedané nemal z neho príjem, ktorý by sa na účely povinného nemocenského a dôchodkového poistenia posudzoval podľa § 21 ods. 1. Preto po zániku povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, z ktorého ako samostatne zárobkovo činnná osoba výlučne dosahoval príjem, jeho účasť na povinnom nemocenskom a dôchodkovom poistení nemohla na základe iba formálnej existencie tejto licencie pokračovať. Pokiaľ by to tak bolo, priečilo by sa to účelu zákona, ktorý povinné nemocenské a dôchodkové poistenie kumulatívne viaže na dve zákonné

podmienky, a to status samostatne zárobkovo činnnej osoby a s tým spojený výkon zárobkovej činnosti, ktorý však ďalšiemu účastníkovi z licencie L1A už neplynul (plynul mu už ako právnickej osobe).

5. Krajský súd sa priklonil k teleologickému výkladu dotknutých ustanovení § 5 písm. c/ a § 21 ods. 1 a 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. a vyhodnotil právne posúdenie veci žalovanou za formálne a neudržateľné, popierajúce samotný účel zákona č. 461/2003 Z.z., ktorým je viazať účasť na sociálnom poistení na určitý dosiahnutý príjem zo zárobkovej činnosti. Mal za to, že ďalší účastník konania dosahoval príjem výlučne na základe povolenia Trnavského samosprávneho kraja zo 04. septembra 2008 a licenciu L1A, na základe ktorej bol tiež oprávnený dosahovať príjem, nevyužíval. Zákon č. 461/2003 Z.z. nerozlišuje na účely účasti na sociálnom poistení príjem, ktorý fyzická osoba môže dosiahnuť z viacerých oprávnení, avšak vychádzajúc zo systematického výkladu zákona, samotný status samostatne zárobkovo činnnej osoby, teda len splnenie podmienky udelenia oprávnenia, automaticky účasť na sociálnom poistení nezakladá. Preto krajský súd ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vykladal tak, že pokiaľ fyzická osoba disponuje súčasne dvoma oprávneniami, ktoré podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 zakladali status samostatne zárobkovo činnnej osoby, účasť na povinnom nemocenskom a dôchodkovom poistení podľa § 21 ods. 1 sa posudzuje osobitne vo vzťahu ku každému oprávneniu, ak oprávnenie, na základe ktorého sa výlučne dosahoval príjem podľa § 138 ods. 10 zaniklo. Uvedený právny názor súd oprel aj o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 7Sžo/20/2011, ktoré bolo publikované aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 4/2012 pod č. 72, v ktorom najvyšší súd zastal právny názor, že pri posudzovaní príjmov podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. je potrebné prihliadať len na tie príjmy z podnikania, ktoré vyplynuli z podnikateľskej činnosti posudzovaného statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby. Pre posudzovaný prípad to konkrétne znamená, že žalovaná mala na účely rozhodnutia o povinnej účasti ďalšieho účastníka posudzovať jeho príjmy výlučne vo vzťahu k licencií L1A. Uzavrel, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie v prípade ďalšieho účastníka zaniklo k 31. októbru 2008 a dodal, že pokiaľ by súd pripustil, že iba formálna dispozícia licenciou L1A bez akéhokoľvek príjmu, ktorý by z jej využitia plynul, by zakladal účasť na sociálnom poistení, došlo by k popretiu účelu zákona, ktorý účasť na sociálnom poistení spája nielen so statusom samostatne zárobkovo činnnej osoby, ale aj s dosiahnutým príjmom (§ 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.). Ďalšiemu účastníkovi účasť na sociálnom poistení na základe licencie L1A z dôvodu nedosiahnutia zákonom požadovaného príjmu podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nevznikla a preto táto účasť logicky nemohla kontinuálne pokračovať aj po 31. októbri 2008, výlučne na základe príjmu dosahovaného prevádzkovaním zdravotníckeho zariadenia na základe rozhodnutia Trnavského samosprávneho kraja zo 04. septembra 2008, č. j. TA305/2008/OZDF-007.

6. Z vyššie uvedených dôvodov súd zistil, že námietky žalobcu uvedené v žalobe sú dôvodné, a preto predmetné rozhodnutie žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. c/ a g/ zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

7. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 168 SSP, keď procesne úspešnému žalobcovi trovy konania nepriznal, pretože u žalobcu sa jedná o orgán štátnej správy, ktorému možno priznať trovy len vo výnimočných prípadoch. Ďalšiemu účastníkovi súd rovnako nepriznal v zmysle § 169 SSP trovy konania, pretože tomuto možno priznať trovy, ktoré mu vznikli v súvislosti s plnením povinnosti, ktorú mu uložil súd, pričom v predmetnej veci súd ďalšiemu účastníkovi žiadnu takúto povinnosť v konaní neuložil.

II.

8. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. Zotrvala na názore, že ďalšiemu účastníkovi konania, ktorý bol v spornom období držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A/TT/0436/05) a dosahoval zákonom stanovený príjem, nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby dňa 31. októbra 2008, ale zaniklo dňa 30. júna 2010. Poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. 1Sžso/16/2016, podľa ktorého cit.: „Z citovaných ustanovení zákona o sociálnom poistení v znení platnom a účinnom v rozhodnom čase vyplýva, že vznik a aj zánik povinného sociálneho poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby je naviazaný na zákonom predpokladané skutočnosti a to na existenciu oprávnenia na vykonávanie podnikateľskej činnosti a na prekročenie zákonom stanovenej hranice príjmu z podnikania za predchádzajúci kalendárny rok. Vznikom oprávnenia na podnikanie nadobúda fyzická osoba status samostatne zárobkovo činnnej osoby a súčasne s tým aj povinnosti vyplývajúce z povinného sociálneho poistenia, pričom toto poistenie zaniká zo zákona dňom zániku oprávnenia na podnikanie" s tým, že cit.: „Vznik a trvanie povinného poistenia je totiž spojené s existenciou oprávnenia na podnikanie, nie s jeho realizáciou". Vychádzajúc zo zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z.z.") je držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) oprávnený priamo vykonávať zdravotnícke povolanie (§ 3 ods. 4 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z.) a poskytovať zdravotnú starostlivosť (§ 4 písm. b/ zákona č. 578/2004 Z.z.) v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení (§ 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z.) a dosahovať príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 595/2003 Z.z."). Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 578/2004 Z.z. nevyplýva, že držiteľ licencie L1A má len oprávnenie uchádzať sa o vykonávanie činnosti u iného poskytovateľa. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z.), označovaná ako licencia L1A, na základe ktorej môžu podľa § 10 zákona č. 578/2004 Z.z. samostatnú zdravotnícku prax vykonávať zdravotnícki pracovníci, napríklad v povolani lekárov, logopédov, psychológov, sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a zakladá držiteľovi tejto licencie status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia (túto licenciu nie je povinná mať fyzická osoba v pracovnom pomere). Zároveň uviedla, že z údajov poskytnutých (toho času) Daňovým riaditeľstvom Slovenskej republiky vyplýva, že príjmy ďalšieho účastníka konania z podnikania za rok 2007 a za rok 2008 presiahli zákonom stanovenú sumu, a preto mu ako samostatne zárobkovo činnnej osobe trvalo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie aj naďalej, až do 30. júna 2010.

11. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

12. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním z 18. júna 2020.

13. Uviedol, že zo systematického výkladu ustanovení § 68 ods. 1 písm. a/ a § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 578/2004 Z.z. nepochybne plynie, že zákonodarca výkon samostatnej zdravotníckej praxe predpokladal a orientoval do sféry poskytovania zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ alebo do sféry iného miesta ako v zdravotníckom zariadení. Zotrvál na názore, že samotná držba licencie L1A lekárom jeho status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia nie je spôsobilá založiť. Odkázal na rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019, podľa ktorého cit.: „Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. samostatná zdravotnícka prax je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia alebo na inom mieste ako zdravotníckom zariadení, a preto licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z., keď sama o sebe nezakladá jej držiteľovi aj možnosť vykonávať licencovanú činnosť, ktorú môže vykonávať až na základe dohody /zmluvy/ s iným poskytovateľom. Pojem samostatná zdravotnícka prax v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. vykonávaná na základe licencie L1A nie je možné bez ďalšieho stotožniť s

pojmom samostatná zárobková činnosť v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. a pojem licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe s pojmom oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu pre účely sociálneho poistenia."

14. Vo vzťahu k príjmu ďalšieho účastníka dosiahnutému v rozhodných rokoch 2007 a 2008 uviedol, že žalovaná nijakým spôsobom neskúmala a nepreukázala, že ňou zistený a uvádzaný príjem pochádza z výkonu licencie L1A. Systematickým a ústavne udržateľným výkladom § 5 písm. c/, § 14 ods. 1 písm. b/ a § 21 ods. 1, ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. dospel k záveru, že samotná existencia licencie L1A bez toho, aby jej výkonom, t.j. výkonom samostatnej zdravotníckej praxe na základe predmetnej licencie, došlo k získaniu príjmov z podnikania alebo inej samostatne zárobkovej činnosti, nemôže v čase po zániku oprávnenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, z ktorého výkonu príjmy skutočne plynuli, zakladať dôvodnosť trvania povinného sociálneho poistenia. Opačný výklad založený na pretrhnutí väzby oprávnenia na výkon samostatnej zárobkovej činnosti a príjmu z toho plynúceho je v rozpore s princípmi, na ktorých je budovaný zákon č. 461/2003 Z.z., ktorý pri definovaní príjmu v § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. definuje príjem z konkrétneho podnikania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, ktorého výkonom ku generovaniu príjmu skutočne došlo. Je preto vylúčené, aby žalovaná na jednej strane striktno vyžadovala a verifikovala existenciu konkrétneho a špecifikovaného oprávnenia, ktoré má ex lege pristúpiť k založeniu statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia a na druhej strane svojvoľne bez väzby na konkrétne oprávnenie posudzovala a selektívne konštatovala, že v čase existencie oprávnenia (viacerých oprávnení) na vznik povinnej účasti fyzickej osoby na sociálnom poistení postačí akýkoľvek príjem z akéhokoľvek oprávnenia, a to dokonca aj príjem, ktorý je príjmom právnickej osoby, v ktorej predtým samostatne zárobkovo činná osoba aktuálne vykonáva funkciu kvalifikovaného odborného zástupcu. Pre podporu svojho tvrdenia opätovne žalobca odkázal na záver plynúci z rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019, podľa ktorého cit.: „Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia poistenca - lekára, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. je posudzovať príjmy poistenca - lekára osobitne vo vzťahu k licencií L1A a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z."

15. Ďalej uviedol, že žalovaná zánik povinného sociálneho poistenia posúdila podľa prvej časti § 24 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., aj keď správne mala splnenie podmienok pre zánik poistenia posúdiť podľa dikcie upravujúcej zánik povinného sociálneho poistenia zo strany samostatne zárobkovo činnnej osoby, ktorej následne po podaní odhlášky vznikol pracovný pomer. Žalovaná túto skutočnosť podrobila nesprávnemu právnemu výkladu a aplikácii ustanovenia § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý upravuje lex generalis spôsob a dôvod zániku povinného sociálneho poistenia v podobe zániku oprávnení samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. b/ a c/ zákona č. 461/2003 Z.z. a lex specialis spôsob a dôvod zániku povinného sociálneho poistenia výhradne pre prípad samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c/ menovaného zákona, ak sa táto osoba stane zamestnancom odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/ zákona. Prípad zániku povinného sociálneho poistenia ďalšieho účastníka konania mohol a mal byť správne a zákonne žalovanou posúdený výhradne podľa lex specialis spôsobu a dôvodu jeho zániku, ktorý však nevyžaduje zánik všetkých oprávnení na výkon činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby, ako je tomu v prípade tzv. lex generalis spôsobu a dôvodu zániku povinného sociálneho poistenia. Žalovaná sa v tomto prípade, de facto požadujúc zánik všetkých oprávnení na výkon samostatnej zárobkovej činnosti od osoby, ktorá sa stala zamestnancom podľa licencie L1C a na základe rozhodnutia Trnavského samosprávneho kraja zo 04. septembra 2008, číslo TA/305/2008/OZDF-007 začala bezprostredne po doručení odhlášky z povinného sociálneho poistenia realizovať prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia vo forme spoločnosti s ručením obmedzeným, dopustila sa nesprávnej subsumpcie a aplikácie časti zákonnej normy ustanovenej v § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., čo rovnako robilo napadnuté rozhodnutie meritórne nezákonným a opodstatňovalo dôvodnosť

protestu prokurátora a dôvodnosť podanej žaloby prokurátora. Podľa žalobcu ďalší účastník konania postupoval v súlade so zákonom č. 461/2003 Z.z., keď doručil odhlášku z povinného sociálneho poistenia, pričom od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonával činnosť samostatne zárobkovo činnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. Je teda podstatným to, že ďalší účastník konania takúto činnosť nevykonával a je irelevantné, že mal zachovanú licenciu L1A.

16. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej ako nedôvodnú postupom podľa § 461 SSP zamietol.

IV.

17. Ďalší účastník konania sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním z 03. júla 2020.

18. Uviedol, že nespĺňa podmienku plynúcu z § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., a to dosahovanie príjmu z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Zákonodarca účasť osoby na povinnom sociálnom poistení viaže na kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to je status samostatne zárobkovo činnej osoby a výkon zárobkovej činnosti, ktorý žalobcovi z licencie L1A neplynul. Ďalší účastník licenciu L1A nevyužíval, a teda licencia bez ďalšieho nezakladala účasť na povinnom sociálnom poistení. Žalovaná v konaní nepreukázala, že žalobca (po správnom d'alší účastník konania; pozn. súdu) dosahoval príjmy ako samostatne zárobkovo činná osoba. V tejto súvislosti odkázal na závery plynúce z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 426/2012, podľa ktorého pri výklade pojmov podľa § 5 a § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. je potrebné uprednostniť materiálny výklad. Ďalej uviedol, že licencia L1A oprávňuje držiteľa na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov, avšak licencia nezakladá štatút samostatne zárobkovo činnej osoby. Nikdy nevykonával samostatnú zdravotnícku prax v povolani lekárov na základe licencie Slovenskej lekárskej komory na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, vždy poskytoval zdravotnú starostlivosť na podklade rozhodnutí Trnavského samosprávneho kraja, žalovaná vôbec nevzala do úvahy, že samostatnou zdravotníckou praxou sa rozumie poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia. Ďalší účastník konania podobne ako žalobca poukázal na závery plynúce z rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019. Tiež vyjadril súhlas s tým, že prihláška, alebo odhláška zo sociálneho poistenia sama o sebe nemôže zakladať vznik alebo zánik povinnej účasti na sociálnom poistení, nakoľko tie nastávajú na základe zákona. Je povinnosťou žalovanej skúmať, či prihláška alebo odhláška je dôvodná (či je ňou preukázaný skutkový stav, ktorý má za následok zánik poistenia) a rozhodnúť o tom. Ak žalovaná dospeje k záveru, že vyhláška bola dôvodná, rozhodne o zániku poistenia vyznačením v spise. Ak zistí, že nedošlo k zániku povinného sociálneho poistenia, nakoľko odhláška bola podaná nesprávne (predčasne), a teda je sporné, či došlo k zániku povinného poistenia, rozhodne písomným rozhodnutím. O odhláške Sociálna poisťovňa rozhoduje vždy. To znamená, že je nepravdivé tvrdenie žalovanej, že neexistuje rozhodnutie o zániku poistenia k 31. októbru 2008. Na základe podanej odhlášky, po ktorej preskúmaní dospela žalovaná k záveru, že sú naplnené podmienky zániku poistenia, bolo vyznačením v spise rozhodnuté o zániku poistenia k 31. októbru 2008.

19. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej ako nedôvodnú postupom podľa § 461 SSP zamietol.

V.

20. K vyjadreniu ďalšieho účastníka sa vyjadrila žalovaná listom z 27. júla 2020, zotrvala na skutočnostiach obsiahnutých v podanej kasačnej sťažnosti, žalobou napadnuté rozhodnutie považovala za zákonné.

21. K vyjadreniu ďalšieho účastníka sa vyjadril žalobca listom z 10. augusta 2020, stotožnil sa so závermi plynúcimi z vyjadrenia ďalšieho účastníka, žalovaná nesprávne právne posúdila absenciu kumulatívneho splnenia zákonných podmienok formálneho statusu samostatne zárobkovo činnej

osoby a materiálnej podmienky existencie príjmu plynúceho z konkretizovaného formálneho právneho statusu ďalšieho účastníka konania, ktorý v rozhodujúcom období preukázateľne absentoval. Rovnako sa stotožnil s tým, že samotná odhláška doručená žalovanej nevedla k zániku sociálneho poistenia, k účinnému zániku sociálneho poistenia došlo v dôsledku toho, že ďalší účastník konania doručil žalovanej písomnú odhlášku zo sociálneho poistenia k 31. októbru 2008, následne doručil žalovanej dňa 06. novembra 2008 „Vyhlásenie SZČO, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť SZČO, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu“, t.j. že od 01. novembra 2008 nevykonáva činnosť uvedenú v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. a žalovaná odhlášku zo sociálneho poistenia dňom 31. októbra 2008 akceptovala vyznačením v administratívnom spise.

VI.

22. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

23. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

24. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

25. Z vyššie citovaného odseku 2 vyplýva, že zákonodarca upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré následne aj dokončí.

26. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

27. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

28. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

29. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

30. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

31. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ a g/ SSP zrušil rozhodnutie žalovanej zo 14. júna 2017, Číslo: 29402-1/2017-SE, ktorým táto postupom podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodla tak, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činné osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. októbra 2008, ale zaniklo dňa 30. júna 2010.

32. Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie

činnosti podľa osobitného predpisu 19) okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu 21) [pozn. pod čiarou č. 19 - napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení zákona č. 302/1999 Z.z., zákon Slovenskej národnej rady č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení neskorších predpisov].

33. Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, povinne nemocensky poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9.

34. Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, povinne dôchodkovo poistení sú samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

35. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak.

36. Podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c/ odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, 21) ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/; [pozn. pod čiarou č. 21 - napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcoch a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov a zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov].

37. Podľa § 3 ods. 4 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, zdravotnícke povolanie sa vykonáva na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10).

38. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, samostatnú zdravotnícku prax môžu vykonávať zdravotnícki pracovníci v povolani lekárska, sestrska, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér. Na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa vyžaduje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [§ 68 ods. 1 písm. a)].

39. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, Samostatná zdravotnícka prax podľa odseku 1 je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení.

40. Podľa § 11 ods. 2 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, samosprávny kraj v rámci preneseného výkonu štátnej správy vydáva povolenie na prevádzkovanie ambulancie ...

41. Podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 10) zdravotníckym pracovníkom v povolani lekárska, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, liečebný pedagóg, logopéd, psychológ, špeciálny pedagóg a masér.

42. Podľa § 69 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, komora vydá licenciu zdravotníckemu pracovníkovi, ak má spôsobilosť na právne úkony v celom rozsahu, je zdravotne spôsobilý (§ 32), je odborne spôsobilý (§ 33), je bezúhonný (§ 38), je zapísaný v registri (§ 64).

43. Podľa § 69 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom v čase vydania licencie, podmienkou na vydanie licencie je aj dôveryhodnosť zdravotníckeho pracovníka.

44. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal za nesporne preukázané, že

- ďalší účastník konania bol od 01. júla 2005 registrovaný v Sociálnej poisťovni ako samostatne zárobkovo činná osoba,
- Slovenská lekárska komora vydala rozhodnutie z 08. novembra 2005, číslo L1A/TT/43605, ktorým ďalšiemu účastníkovi udelila licenciu na výkon samostatnej zdravotnej praxe v povolani lekárska, v odbore gynekológia a pôrodnictvo,
- Trnavský samosprávny kraj rozhodnutím zo 07. septembra 2004, číslo TA/2004/2734 vydal ďalšiemu účastníkovi povolenie na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení v odbore gynekológia a pôrodnictvo, s miestom výkonu neštátno zdravotníckeho zariadenia Poliklinika Senica. n.o. Slovenský hodváb, a.s. Senica, s účinnosťou od 01. októbra 2004,
- dňa 01. júla 2008 bola do obchodného registra zapísaná spoločnosť K., K..Q..X.. Senica, s predmetom podnikania prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia v ambulancii v kategórii lekárska, v špecializovanom odbore - gynekológia a pôrodnictvo, ultrazvuk v gynekológii a pôrodnictve,
- rozhodnutím zo 04. septembra 2008, číslo TA/305/2008/OZDF-007 Trnavský samosprávny kraj z dôvodu transformácie ďalšieho účastníka ako fyzickej osoby na právnickú osobu K., K..Q..X.., konateľom ktorej bol ďalší účastník, povolil spoločnosti K., K..Q..X.. Senica prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia v ambulancii v kategórii lekárska v špecializovanom odbore gynekológia a pôrodnictvo, ultrazvuk v gynekológii a pôrodnictve s miestom prevádzkovania v Poliklinike Senica, s dňom začatia prevádzkovania 01. novembra 2008,
- dňa 07. novembra 2008 doručil ďalší účastník Sociálnej poisťovni, pobočka Senica odhlášku poistenia s účinnosťou k 31. októbru 2008,
- dňa 06. novembra 2008 doručil ďalší účastník označenej pobočke „Vyhlásenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu“, t.j. že od 01. novembra 2008 nevykonáva činnnosť uvedenú v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z.

45. Rovnako spornou nebola tá skutočnosť, že ďalší účastník konania v zmysle údajov poskytnutých toho času zo strany Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky dosiahol príjem z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti v roku 2007 vo výške 3.339.134,-Sk a v roku 2008 príjem vo výške 3.906.693,-Sk.

46. Vychádzajúc zo skutkových zistení plynúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej a k tomu priliehajúcej relevantnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z.z. najvyšší správny súd zistil, že v predmetnej veci zostala spornou predovšetkým tá skutočnosť, či ďalšiemu účastníkovi konania ako samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2010, alebo zaniklo skôr, k dátumu 31. októbra 2008.

47. Krajský súd pri ustáľovaní svojho záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby primárne vychádzal z konštatovania, že žalovaná mala na účely rozhodnutia o povinnej účasti ďalšieho účastníka posudzovať jeho príjmy výlučne vo vzťahu k licencií L1A. Konštatoval, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie v prípade ďalšieho účastníka zaniklo k 31. októbru 2008 a dodal, že pokiaľ by súd pripustil, že iba formálna dispozícia licenciou L1A bez akéhokoľvek príjmu, ktorý by z jej využitia plynul, by zakladal účasť na sociálnom poistení, došlo by k popretiu účelu zákona, ktorý účasť na sociálnom poistení spája nielen so statusom samostatne zárobkovo činnéj osoby, ale aj s dosiahnutým príjmom (§ 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.). Ďalšiemu účastníkovi účasť na sociálnom poistení na základe licencie L1A z dôvodu nedosiahnutia zákonom požadovaného príjmu podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nevznikla, a preto táto účasť logicky nemohla kontinuálne pokračovať aj po 31. októbri 2008, výlučne na základe príjmu dosahovaného prevádzkovaním zdravotníckeho zariadenia na základe rozhodnutia Trnavského samosprávneho kraja zo 04. septembra 2008, č. j. TA305/2008/OZDF-007.

48. Najvyšší správny súd mal z obsahu podaní jednotlivých účastníkov, primárne zo strany žalobcu a ďalšieho účastníka preukázané, že títo pri koncipovaní svojich neskorších podaní vychádzali aj zo záverov plynúcich z rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Veľký senát“) z 30. apríla 2019, sp. zn. 1Vs/1/2019, ktorý v relevantnej časti týkajúcej sa dosahovania príjmu z licencie L1A dospel k záveru, že cit.:

„Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia poistenca - lekára, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov je posudzovať príjmy poistenca - lekára osobitne vo vzťahu k licencií L1A a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO) v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z.“

49. V tomto smere za zmienku stojí uviesť, že vzhľadom na to, že senát „9S“ Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa so závermi vyjadrenými v rozhodnutí Veľkého senátu sp. zn. 1Vs/1/2019 nestotožnil a v inej skutkovo obdobnej právnej veci vedenej pod sp. zn. 9Sžsk/94/2018 sa chcel od záverov prijatých veľkým senátom odchyliť, uznesením z 23. septembra 2019, sp. zn. 9Sžsk/94/2018 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie Veľkému senátu podľa § 466 ods. 3 SSP. Dňa 24. novembra 2020 Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1Vs/3/2019 rozhodol a vyslovil opačné právne názory než tie, ku ktorým dospel Veľký senát v predchádzajúcej veci vedenej pod sp. zn. 1Vs/1/2019. Tieto názory sú pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzné, tak ako to predpokladá § 466 ods. 3 SSP. Len pre úplnosť najvyšší správny súd dodáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 30. novembra 2021, sp. zn. IV. ÚS 610/2021 odmietol ústavnú sťažnosť podanú proti uvedenému rozsudku Veľkého senátu z 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs 3/2019.

50. Veľký senát v uvedenom rozsudku z 24. novembra 2020, sp. zn. 1Vs 3/2019 sa vyjadril aj k otázke povinnosti Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia poistenca - lekára skúmať a posudzovať príjmy poistenca - lekára samostatne vo vzťahu k licencií L1A. V tomto smere Veľký senát vychádzajúc z výkladu § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý, § 179 ods. 1 písm. b/, § 21 ods. 1, 3 a 4 zákona č. 461/2003 Z.z. dospel k záveru, že cit.: „Povinnosťou Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia lekára, ktorý je držiteľom licencie L1A, v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý a § 179 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nie je posudzovať príjmy lekára výlučne vo vzťahu k licencií L1A a nie je povinná skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú príjmami lekára, považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO) podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. Ak taký lekár v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (§ 6 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov) ide vždy o príjem SZČO a nie je právne významné, či tento príjem

fyzická osoba dosiahla z titulu jej statusu podľa § 5 písm. c/ alebo aj podľa § 5 písm. a/, príp. písm. b/ alebo d/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010."

51. Vzhľadom na takto ustálené závery Veľkého senátu, ktoré sú v zmysle § 466 ods. 3 SSP pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzné, možno uzavrieť, že zo strany krajského súdu prijatý právny záver a obsiahnutý v bode 47 tohto rozsudku a tvoriaci jeho základné argumentačné jadro vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. S ohľadom na to najvyšší správny súd dospel k záveru, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, čo zakladá dôvod pre zrušenie jeho rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie postupom podľa § 462 ods. 1 SSP v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

52. Odhliadnuc od vyššie uvádzaných skutočností, najvyšší správny súd po preskúmaní predmetnej konkrétnej veci považuje za nevyhnutné dať do pozornosti krajskému súdu aj tú skutočnosť, že zákonodarca zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia upravil v § 21 zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že podľa § 21 ods. 1 menovaného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2010 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 01. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak podľa § 21 ods. 4 menovaného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2010 v časti týkajúcej sa práve právneho postavenia ďalšieho účastníka (§ 21 ods. 4 písm. b/) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c/ odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/.

53. Z uvedeného je zrejmé, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie držiteľa licencie L1A môže zaniknúť tromi spôsobmi:

- podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. dňom 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (ďalej len „príjem z podnikania“) nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 tohto zákona, alebo
- podľa § 21 ods. 4 prvej časti vety pred spojku „a“ zákona č. 461/2003 Z.z. vždy dňom zániku licencie, alebo
- odo dňa vzniku pracovného pomeru s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak (v súlade s § 227 ods. 2 písm. a/ a § 228 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 21 ods. 4, časti vety za spojku „a“ tohto zákona) taký lekár predložil pobočke Sociálnej poisťovne vyhlásenie, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/ tohto zákona.

54. Z podaní žalobcu, primárne z protestu prokurátora z 29. októbra 2018 podaného proti rozhodnutiu zo 14. júna 2017, Číslo: 29402-1/2017-SE a z následne podanej správnej žaloby vyplýva, že ďalší účastník konania v mesiaci november 2008 doručil žalovanej nielen príslušnú odhlášku, ale aj „Vyhlásenie SZČO, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť SZČO, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu.“ Za tohto stavu potom bude úlohou krajského súdu uvedenú skutočnosť riadne overiť, vyžiadať si zo strany žalovanej príslušné vyhlásenie vrátane pracovnej zmluvy, a pokiaľ príslušné vyhlásenie bude spĺňať základné náležitosti vyhlásenia na účely § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., bude potrebné, aby krajský súd túto skutočnosť zhodnotil vo svetle § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/ zaniká vždy odo

dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činne osoby uvedenej v § 5 písm. c/ menovaného zákona.

55. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší správny súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

56. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

57. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

58. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.